

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud pro mládež projednal ve veřejném zasedání konaném dne [datum] v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Pavly Augustinové a soudců JUDr. Blanky Kozelkové, CSc., a JUDr. [jméno] [příjmení] odvolání mladistvé [jméno] [příjmení], narozené [datum], proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích jako soudu pro mládež ze dne 4. 3. 2022, č. j. 17 Tm 1/2021 - 1709, a rozhodl

takto:

- I. Podle § 258 odst. 1 písm. b), d), odst. 2 trestního řádu se z podnětu odvolání mladistvé [jméno] [příjmení] napadený rozsudek částečně zrušuje, a to ve všech výrocích týkajících se mladistvé.
- II. Podle § 259 odst. 3 trestního řádu se znovu rozhoduje tak, že
mladistvá [jméno] [příjmení],

[datum narození] v [obec], studentka, trvale bytem [adresa], toho času ve vazbě ve Vazební věznici Praha – Pankrác,

je vinna, že

v přesně nezjištěné době nejpozději od [datum] do [datum] opakovaně cíleně naléhala na svého přítele odsouzeného [jméno] [příjmení], narozeného [datum], aby zabil její babičku, poškozenou [jméno] [příjmení], narozenou [datum], do jejíž výchovy byla mladistvá svěřena rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 2. 2009, č. j. 21 P 32/2008 – 128, a to takovým způsobem, že v něm vyvolala přesvědčení, že jinak vztah s ním ukončí, a poté co odsouzený z obavy z rozchodu s jejím požadavkem souhlasil, společně plánovali, jakým způsobem a kde poškozenou usmrtí, jak zabrání tomu, aby na místě činu nebyla matka mladistvé, jak naloží s tělem poškozené, jak odstraní stopy po činu a kam po činu společně odejdou, přičemž mladistvá navrhovala použití jedu, prášků na spaní, udušení plynem, zakopání těla nebo jeho rozsekání a sežrání psem či zlomení vazů a odsouzený se

nakonec rozhodl pro usmrcení rdoušením a škrcením; následně mladistvá určila dobu, kdy má k vraždě poškozené dojít, pročez odsouzený opatřil lepicí pásku a dvě láhve čistícího prostředku značky Savo a dne [datum] přijel za mladistvou do [obec] – [část obce] a mladistvá jej vzala do bytu [číslo] domu [číslo] v ulici [ulice], v němž žila s poškozenou a se svou mentálně retardovanou matkou [jméno] [příjmení], narozenou [datum], o kterou se poškozená také starala, a odsouzený zde setrval do [datum], kdy v přesně nezjištěnou dobu od 22.13 hodin do 24.00 hodin v obývacím pokoji zezadu přistoupil k poškozené a s úmyslem ji usmrtit jí přiložil na ústa polštář, kterým ji po kratší dobu dusil, čemuž se poškozená bránila, pak ji chytil zezadu do tzv. kravaty a škrtil ji až do okamžiku, kdy poškozené došel dech a sesunula se čelem k zemi, a ve škrcení pokračoval přibližně ještě dalších 5 minut, než se poškozená přestala hýbat, poté vzal nabíjecí kabel pravděpodobně od mobilního telefonu, přiložil ho poškozené kolem krku a utahoval ho až do doby, než se přetrhl, následně poškozenou přetočil na záda a do kuchyně si došel pro nůž o celkové délce cca 32 cm a s délkou čepele cca 20,5 cm, kterým poškozenou v době, kdy ještě žila, ale její životní funkce vyhasínaly, bodl nejméně střední silou do oblasti levé prsní krajiny;

v důsledku jednání odsouzeného [jméno] [příjmení] poškozená utrpěla zlomeninu obou horních rohů štítné chrupavky, vdechnutí zvratků, překrvení orgánů, otok plic, otok mozku, strangulační rýhu v kůži krku, mnohočetné krevní výrony v oblastech hrtanu, levého laloku štítné žlázy, podkoží krku po stranách, pod dolní čelistí, v kůži obličeje, v podkoží měkkých pokrývek lebních a bodnořeznou ránu do hrudní stěny ve vnitřní části levé prsní krajiny s poraněním větve horní duté žíly, přičemž ke smrti poškozené došlo udušením,

tedy

úmyslně vzbudila v jiném rozhodnutí jiného úmyslně usmrtit po předchozím uvážení,

čímž spáchala

s užitím § 6 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže provinění vraždy podle § 140 odst. 2 trestního zákoníku ve formě účastenství podle § 24 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku

a odsuzuje se

podle § 140 odst. 2 trestního zákoníku za užití § 31 odst. 1, 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže k trestnímu opatření odnětí svobody na 5 (pět) let,

které podle § 31 odst. 4 zákona o soudnictví ve věcech mládeže vykoná odděleně od ostatních odsouzených ve věznicích nebo ve zvláštním oddělení pro mladistvé.

Podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku s užitím § 24 odst. 1 písm. d) zákona o soudnictví ve věcech mládeže se mladistvé ukládá trestní opatření propadnutí věci, a to mobilního telefonu zn. iPhone, model A [číslo], IMEI: [číslo] včetně nabíjecího kabelu zn. Asus, model AD2307020, bílé barvy, a [příjmení] karty formátu nanoSIM společnosti [právnícká osoba] [číslo] V48 LTE a [příjmení] karty formátu microSIM společnosti [právnícká osoba] [číslo] V128LTE.

Podle § 100 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku s užitím § 21 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže se mladistvé ukládá zabezpečovací detence.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu se mladistvé ukládá povinnost společně a nerozdílně s odsouzeným [jméno] [příjmení], narozeným [datum], zaplatit na náhradě škody poškozeným [jméno] [příjmení] [příjmení], narozené [datum], a [jméno] [příjmení], narozenému [datum], oba bytem [adresa], 55 103 Kč.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu se mladistvé ukládá povinnost společně a nerozdílně s odsouzeným [jméno] [příjmení], narozeným [datum], zaplatit na náhradě nemajetkové újmy poškozeným

[jméno] [příjmení] [příjmení], narozené [datum], bytem [adresa], 997 108 Kč,

[jméno] [příjmení], narozenému [datum], bytem [adresa], 300 000 Kč,

[jméno] [příjmení], narozenému [datum], bytem [adresa], 498 554 Kč,

[jméno] [příjmení], narozenému [datum], bytem [adresa], 498 554 Kč.

Jinak zůstává napadený rozsudek beze změn.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích jako soudu pro mládež ze dne 4. 3. 2022, č. j. 17 Tm 1/2021 - 1709, byla mladistvá [jméno] [příjmení] uznána vinnou proviněním vraždy podle § 140 odst. 2 tr. zákoníku jako organizátorka podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Spoluobžalovaný a nyní již pravomocně odsouzený [jméno] [příjmení], [datum narození], byl shledán vinným zvláště závažným zločinem vraždy podle § 140 odst. 2 tr. zákoníku.

2. Skutková zjištění soudu prvního stupně popsaná ve výroku rozsudku a podrobněji rozvedená v jeho odůvodnění lze shrnout následovně. V přesně nezjištěné době nejméně však od [datum] do [datum] sdělila mladistvá svému příteli [jméno] [příjmení], že se její babička, poškozená [jméno] [příjmení], které byla mladistvá svěřená do výchovy, špatně chová k mladistvé i k její matce (která je v důsledku mentální retardace omezená ve svéprávnosti a byla rovněž v péči poškozené), často jim nadává, peníze jim dává jen na příděl a mladistvé zakazuje chodit ven, proto by jí měl spoluobžalovaný zabít. [jméno] [příjmení] se zprvu zdráhal, mladistvá na něj ale naléhala tak dlouho a takovým způsobem, že v něm vzbudila přesvědčení, že pokud jí nevyhoví, ukončí jejich vztah, takže z obavy z avizovaného rozchodu s jejím požadavkem nakonec souhlasil. Poté společně plánovali, jakým způsobem poškozenou usmrtí. [jméno] [příjmení] zvažoval otravu nebo udušení, aby se nemusela uklízet krev. Mladistvá navrhla použití jedu, prášků na spaní, udušení plynem, zakopání těla nebo jeho rozsekání a sežrání psem či zlomení vazů. Plánovali také místo usmrcení a jak zajistit, aby vraždě nebyla přítomna matka mladistvé. Společně zvažovali i to, jak odstranit tělo poškozené a stopy na místě činu a kdy a jak společně místo činu opustí. Následně mladistvá určila konkrétní víkend, kdy má k vraždě poškozené dojet, a obžalovaný opatřil lepicí pásku a dvě láhve čisticího prostředku značky Savo a v určený den [datum] přijel za mladistvou do místa jejího bydliště v [obec] – [část obce]. Mladistvá obžalovaného vzala do bytu, v němž žila s poškozenou a se svou matkou. Dohodli se, že mladistvý vraždu spáchá následujícího dne. Dne [datum] mezi 22:13 a 24:00 hodinou obžalovaný v obývacím pokoji přistoupil ze zadu k poškozené a v úmyslu ji usmrtit jí nejprve přiložil na nos a ústa polštář a kratší dobu ji dusil, poškozená se bránila, na což reagoval tím, že ji chytl ze zadu do tzv. kravaty a začal ji škrtit, čemuž se snažila bránit až do okamžiku, kdy jí došel dech, a sesunula se čelem k zemi. Obžalovaný ve škrcení pokračoval přibližně ještě dalších 5 minut, než se poškozená přestala hýbat. Obžalovaný potom došel pro nabíjecí kabel pravděpodobně od mobilního telefonu, přiložil ho poškozené kolem krku a utahoval kabel až do doby, než se přetrhl. Během této fáze útoku do pokoje náhodně přišla mentálně retardovaná matka mladistvé a ihned se snažila obžalovaného od poškozené odtáhnout, což se jí ale nepodařilo. (Pokud jde o další chování matky mladistvé, soud ve vztahu k vině obžalovaného [příjmení] vycházel z jeho výpovědi, že mladistvá přiběhla z koupelny, kam se záměrně odešla, aby nebyla vraždě přítomna, a svou matku z pokoje odvedla, ovšem ve vztahu k vině mladistvé tuto skutečnost za prokázanou nevzal, protože zmíněnou výpověď spoluobžalovaného nemohl jako důkaz proti ní použít a matka mladistvé vypověděla, že sama odešla za mladistvou, aby jí přinesla ručník.). Obžalovaný

následně poškozenou přetočil na záda, došel do kuchyně pro nůž s délkou čepele cca 20,5 cm, který poškozené v době, kdy ještě žila, ale její životní funkce již vyhasínaly, bodl do oblasti levé prsní krajiny. Pak poškozené svázal ruce a nohy lepicí páskou a podržel je tak, aby je mohla mladistvá ještě obtočit lepicí páskou. Potom poškozené otřel obličej a břicha prsty houbičkou, na kterou nalil [jméno] a její bezvládné tělo ukryl pod rozkládací část gauče. Poškozená utrpěla útokem obžalovaného řadu poranění podrobně popsaná ve výroku rozsudku a zemřela v důsledku udušení.

3. Za to byla mladistvá podle § 140 odst. 2 trestního zákoníku za použití ustanovení § 31 odst.1, 2 z. s. m. odsouzena k trestnímu opatření odnětí svobody v trvání 5 let, pro jehož výkon byla zařazena do věznice pro mladistvé. Podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku jí bylo uloženo trestní opatření propadnutí věcí, a to mobilního telefonu značky iPhone a k činu užitého kuchyňského nože. Dále byla mladistvé podle § 100 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku za užití § 21 odst. 1 z. s. m. uložena zabezpečovací detence.

4. Obžalovanému [jméno] [příjmení] byl podle § 140 odst. 2 trestního zákoníku vyměřen trest odnětí svobody v trvání 12 let, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou, a dále podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku trest propadnutí věcí, a to mobilního telefonu značky Samsung, dezinfekce [jméno], kuchyňské houbičky zelené barvy a lepicí pásky.

5. V adhezním řízení krajský soud mladistvou a obžalovaného zavázal podle § 228 odst. 1 trestního řádu, aby společně a nerozdílně nahradili poškozeným [jméno] [příjmení] [příjmení] a [jméno] [příjmení], tedy dceři poškozené a jejímu manželovi, náhradu škody ve výši 53 103 Kč za náklady spojené s pohřbem, které byly hrazeny ze společného jmění manželů. Nezletilí poškození [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] (synové shora uvedených, kteří se připojili se stejným nárokem) byli se svými nároky na náhradu škody podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních. Mladistvé a obžalovanému byla dále podle § 228 odst. 1 trestního řádu uložena povinnost společně a nerozdílně nahradit způsobenou nemajetkovou újmu poškozeným, a to finanční částkou 997 108 Kč [jméno] [příjmení] [příjmení], dceři, 300 000 Kč [jméno] [příjmení], zeti, 498 554 Kč [jméno] [příjmení] a 498 554 Kč [jméno] [příjmení] - vnukům. Se zbytky uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy byli poškození [jméno] [příjmení] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] odkázáni podle § 229 odst. 2 trestního řádu na řízení ve věcech občanskoprávních.

6. Proti citovanému rozsudku podala odvolání pouze mladistvá, a to bezprostředně po jeho vyhlášení.

7. V písemném odůvodnění opravného prostředku, které za mladistvou zpracovala ustanovená obhájkyň, napadla všechny výroky, které se jí dotýkají. K výroku o vině namítla vadu skutkových zjištění. Podle ní nebylo provedenými důkazy prokázáno, že by se účastnila trestné činnosti spoluobžalovaného, natož aby ji organizovala. Krajskému soudu primárně vyčetla, že při závěru o její vině vycházel z obsahu výpovědi spoluobžalovaného [jméno] [příjmení] ze dne [datum], ačkoli sám konstatoval, že je ve vztahu k ní procesně nepoužitelná (odkázala konkrétně na body 8 až 12 odůvodnění napadeného rozsudku). Poté polemizovala s tím, jak krajský soud hodnotil procesně použitelné důkazy. Zdokumentovaná facebooková konverzace mezi mladistvou a spoluobžalovaným, kterou soud prvního stupně podrobně rozebral v bodě 27 odůvodnění napadeného rozsudku a označil za hlavní důkaz o vině mladistvé, podle jejího přesvědčení naopak potvrzuje, že k zabití poškozené nedošlo z její iniciativy. Mladistvá nepopírá, že si s obžalovaným [jméno] [příjmení] psala o vraždě babičky, nicméně šlo jen o způsob, jak si ulevit od přísných požadavků své babičky, které jako teenager vnímala negativně. Nic z toho nemyslela vážně, což spoluobžalovaný jako dospělý měl správně vyhodnotit. Skutečnost, že obžalovaný před skutkem mladistvou přihlásil k sobě na ubytovnu, vysvětlila tím, že chtěli, aby za ním mladistvá mohla jezdit na víkendy a na prázdniny. Závěr krajského soudu, že šlo o součást plánu útoku po vraždě babičky, odmítla s vysvětlením, že v takovém případě by trvala na tom, aby

k sobě přihlásil i její matku a psa. Mladistvá nesouhlasila ani s tím, že je usvědčována výpovědí své matky (bod 31 odůvodnění napadeného rozsudku). Z této výpovědi totiž vyplývá jen to, že v době vraždy byla mladistvá v koupelně.

8. K výroku o trestním opatření mladistvá označila nepodmíněné odnětí svobody v maximální výměře 5 let za nepřiměřeně přísný postih, který neodpovídá skutkovému stavu ani okolnostem případu. Zejména při souběžně uložené zabezpečovací detenci

9. K tomuto ochrannému opatření uvedla, že má pochybnosti o správnosti závěrů znaleckého posudku o jejím duševním stavu. Poukázala na to, že v dětském domově, diagnostickém ústavu a ve výchovném ústavu, s ní nikdy nebyly problémy, ačkoli šlo pro ni o neznámé prostředí. Je přesvědčená o tom, že není pro společnost nebezpečná.

10. Odvolacímu soudu navrhla, aby napadený rozsudek zrušil a sám jí obžaloby zprostil. Alternativně, pro případ, že by neakceptoval její výhrady proti výroku o vině, aby jí uložil jen trestní opatření podmíněného odnětí svobody.

11. Ve veřejném zasedání mladistvá setrvala na svých námitkách a nijak je nemodifikovala. Státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v [obec] naopak označila rozsudek soudu prvního stupně ve všech směrech za správný a řádně odůvodněný. Odvolání mladistvé navrhla zamítnout. Obdobný návrh uplatnila i zástupkyně OSPOD, která upřesnila, že k aktuálním poměrům mladistvé, která už dovršila 18 let, nemají nové informace. Pozůstalí poškození se veřejného zasedání nezúčastnili.

12. Vrchní soud v Praze jako soud pro mládež neshledal podle § 253 trestního řádu důvod k zamítnutí nebo odmítnutí podaného odvolání, proto podle § 254 odst. 1 trestního řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, které se týkají mladistvé. Přezkoumal také správnost postupu řízení, které jim předcházelo. Při přezkumu zásadně vycházel z vytýkaných vad, k těm nevytýkaným přihlížel jen tehdy, pokud měly vliv na správnost napadených výroků.

13. Po provedeném přezkumu odvolací soud konstatuje, že v řízení, které napadeným výrokům předcházelo, nedošlo k žádným zásadním procesním pochybením.

14. Odvolací soud se nepřiklonil k výhradě obhajoby vůči znaleckému posudku zkoumajícímu duševní stav mladistvé, který zpracovaly MUDr. [jméno] [příjmení], znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a dětská psychiatrie, a PhDr. [jméno] [příjmení], znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, zvláštní specializace klinická psychologie a pedopsychologie. Předně je nutné uvést, že soud prvního stupně tento důkaz v hlavním líčení procesně správně provedl tím, že s výslovným souhlasem obhajoby a státní zástupkyně podle § 211 odst. 5 trestního řádu přečetl písemný posudek a protokol o výpovědi znalkyně [příjmení] [jméno] [příjmení] z přípravného řízení i protokoly o výpovědích obou znalkyň učiněných mimo hlavní líčení dne [datum] pomocí videokonferenčního zařízení za osobní účasti mladistvé, její obhájkyne i státní zástupkyně poté, co hlavní líčení nařízené na [datum] neproběhlo vzhledem k pozitivnímu výsledku PCR testu na onemocnění Covid - 19 jednoho člena senátu (viz protokol o hlavním líčení na č. l. 1700 tr. spisu). Ze strany obhajoby při provádění tohoto důkazu nezazněly žádné námitky z pohledu jeho správnosti, jasnosti nebo úplnosti. Obhajoba v řízení před soudem prvního stupně nepoukázala na nedostatky předmětného posudku, znalkyním nepoložila žádné dotazy (viz protokoly na č. l. 459 a č. l. 1682 tr. spisu), nenavrhla přibrání jiných znalců ke zkoumání duševního stavu mladistvé s tím, že stávající posudek se jí jeví vadným, a sama také posudek zpracovaný jinými znalci nepředložila (§ 110a trestního řádu).

15. Ani v projednávaném odvolání obhajoba nespecifikovala, jakými konkrétními vadami podle jejího názoru znalecký posudek trpí. Polemizovala jen se závěrem znalkyň, že pobyt mladistvé na svobodě je nebezpečný, s poukazem na chování mladistvé v diagnostickém a posléze ve výchovném ústavu, kde se agresivně neprojevovala a respektovala autority. Hodnocení chování

mladistvé při jejím pobytu v Diagnostickém ústavu (a středisku výchovné péče) v [obec a číslo], [část obce], Na [obec] Mezi, bylo přitom znalkyním v době zpracování posudku známo (srovnej str. 11 posudku, kde je uvedeno, že znalkyně hovořily s pracovníky tohoto ústavu a seznámily se s výsledky jimi učiněného psychologického vyšetření mladistvé).

16. Za tohoto stavu věci je podstatné zjištění, že soud prvního stupně se při hodnocení znaleckého posudku a výpovědí znalkyň MUDr. [jméno] [příjmení] a PhDr. [jméno] [příjmení] nedopustil žádné deformace, ani jiného vybočení z mezí volného hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 trestního řádu, a jeho závěr, že v osobě mladistvé jde o trestně odpovědnou pachatelku, jejíž pobyt na svobodě je nebezpečný, obsahu tohoto důkazu plně odpovídá.

17. Z posudku a ústního vysvětlení znalkyň v přípravném řízení a v řízení před soudem ve stručnosti vyplynulo, že mladistvá trpí disharmonickým až patologickým vývojem osobnosti, je emočně nestabilní a projevují se u ní poruchy chování, a to asociální chování a agresivní chování. Jde o osobnost egocentrickou, bezcitnou, bezohlednou, její jednání je často impulzivní, bez zvažování následků, stupňují se u ní nižší pudové mechanismy, je značně podezřivá, zlostná, se zvýšenou dráždivostí, své zájmy prosazuje manipulacemi s druhými. Přítomna je ztráta kontroly, nezdrženlivost, neovladatelnost, obviňování druhých ze svých chyb, prosociální chování není řízeno svědomím. Jde o trvalé rysy osobnosti, které se v dětství u mladistvé projevovaly poruchami chování diagnostikovanými jako smíšené poruchy chování a emocí. Jsou přítomny při jejím dospívání a budou přetrvávat i v dospělosti (pozn. dne [datum] bylo mladistvé 18 let), kdy u ní bude na místě označit zjištěnou poruchu chování diagnózou F60 - což jsou těžká narušení v charakterové konstituci a tendencích chování; nerezultující přímo z nemoci poškození nebo jiného porušení mozku nebo z jiné psychiatrické poruchy; obvykle postihující řadu oblastí osobnosti; téměř všechny jsou sdruženy se závažnou osobní tísní a sociálními poruchami; a obvykle se manifestují od dětství nebo dospívání a pokračují v dospělosti. Disharmonický vývoj osobnosti mladistvé se projevuje patologiemi už od počátku jejího života (nepřiměřenou citlivostí k odbývání a zdánlivým ústrkům, náchylností k trvalé zášti, podezřivým postojem a vysvětlováním si neutrálních projevů druhých lidí jako nepřátelských, bojovým a úporným zaujetím pro dosažení osobního práva, které nerespektuje danou situaci, pocit zdůrazněného významu vlastní osoby, vztahováním všeho ke svému já, vyvozováním konspiračních závěrů o událostech kolem sebe, zvýrazňující se amorálností a asociálností, násilným chováním k jiným i autoagresí, potřebou zbavit se všeho, co ji obtěžuje). Disharmonický vývoj mladistvé byl přítomen i v době spáchání činu a měl vliv na její ovládací a rozpoznávací schopnosti, ovšem jen měrou zanedbatelnou. Přestože osobnost mladistvé je ještě ve vývoji, je už nyní zřetelné, že její pobyt na svobodě je nebezpečný a s vysokou mírou pravděpodobnosti lze očekávat další protispolečenské jednání mladistvé. Možnost její resocializace je málo pravděpodobná. Znalkyně jako jediné možné opatření k ochraně společnosti i samotné mladistvé, která vykazuje vysoce patologické znaky zaměřené jak proti společnosti, tak ale i vůči její vlastní osobě, doporučují zabezpečovací detenci. Mírnější ochranné opatření, např. ve formě ústavního psychiatrického léčení, pokládají za zcela nedostatečné, a to bez ohledu na nízký věk mladistvé. Vysvětlují to tím, že při nařízení ústavní psychiatrické léčby je vysoce pravděpodobné svévolné opuštění psychiatrické nemocnice mladistvou (která i v průběhu trestního stíhání opakovaně utíkala z výchovného ústavu) a pro alespoň teoretickou možnost splnění účelu ochranného opatření u mladistvé zcela absentují jakékoli alespoň dílčí pozitivní známky nasvědčující její snaze o změnu. Mladistvá zcela postrádá potřebný náhled na ochranné léčení, vůbec nemá zájem na jeho výsledku, svého činu ani v nejmenším nelituje a omlouvá ho chováním poškozené. Její maladaptivní zpracování pohledu na sebe a ostatní a na svět je přitom zakotveno ve struktuře její osobnosti. Obě znalkyně se shodly na tom, že naděje na pozitivní vývoj mladistvé je z výše stručně uvedených důvodů minimální. Má-li být vůbec zachována, je nutný důsledný dohled nad mladistvou a její pevné vedení, které lze zaručit právě jen v rámci zabezpečovací detence, v rámci

které se předpokládá výchovná práce s mladistvou. V podrobnostech odvolací soud odkazuje na podrobný rozbor na stránkách 19 až 21 napadeného rozsudku.

18. Obě znalkyně při svých výpovědích přesvědčivě vysvětlily, jakým postupem došly ke svým výše shrnutým závěrům. O jejich správnosti, pokud jde o to, že mladistvá spáchala provinění ve stavu vyvolaném léčebně neovlivnitelnou stálou poruchou osobnosti (duševní poruchou ve smyslu § 123 trestního zákoníku), že její pobyt na svobodě je potencionálně nebezpečný, protože svou agresi už nasměrovala nejen proti sobě, ale i proti lidem (konkrétně osobě, která jí byla blízká a starala se o ni), a že vzhledem k povaze její těžké asociální poruchy osobnosti, k absenci náhledu a k možnostem působení na mladistvou, je nutné mladistvé uložit ochranné opatření detenčního charakteru, nevznikají pochybnosti ani z pohledu odvolacího soudu. Skutečnost, že mladistvá se dobře podřizuje režimu ve výchovných ústavech nebo ve věznici (viz zpráva o jejím chování při výkonu vazby z Vazební věznice České Budějovice ze dne [datum], kterou si odvolací soud vyžádal) odborné závěry znalkyň důvodně nezpochybnuje. Naopak nepřímou potvrzuje správnost závěru znalkyň, že do budoucna je při zjevně chybějícím uvědomění si potřeby se léčit jedinou šancí pro mladistvou důsledný dohled nad ní a její pevné vedení, což v rámci výkonu ochranného léčení, byť v ústavní formě, není reálné, protože mladistvá nemá zájem na kladném výsledku léčení a z méně chráněných ústavů opakovaně utíká, aniž by k tomu potřebovala podnět zvenčí.

19. Poté, co Vrchní soud v Praze shledal jako nedůvodnou námitku týkající se důkazu k duševnímu stavu mladistvé, zabýval se výhradami odvolatelky proti tomu, že soud prvního stupně poté, co podle § 206c odst. 4 trestního řádu přijal prohlášení učiněné obžalovaným [jméno] [příjmení] na počátku hlavního líčení, že je vinným spácháním skutku uvedeného v obžalobě a že souhlasí s jeho právní kvalifikací uvedenou v obžalobě, a zároveň podle § 206 odst. 6 trestního řádu rozhodl, že se dokazování v rozsahu, v jakém obžalovaný prohlásil vinu, neprovede a bude provedeno pouze ve zbylém rozsahu, následně, poté co spoluobžalovaný, který měl být vyslýchán k účasti mladistvé na spáchaném skutku, ohledně kterého prohlásil vinu, využil svého práva nevypovídat, podle § 207 odst. 2 trestního řádu přečetl jeho výpověď z přípravného řízení a její obsah vtělil i do odůvodnění napadeného rozsudku, ačkoli z pohledu mladistvé se jedná o procesně nepoužitelný důkaz, neboť byl získán před zahájením jejího trestního stíhání a obhajoba neměla možnost se tohoto výslechu zúčastnit.

20. K tomu je podstatné uvést, že soud prvního stupně sice doznání spoluobžalovaného v odůvodnění napadeného rozsudku rekapituloval, ovšem zohlednil ho jen při úvahách o přiměřeném trestu pro něj. S odkazem na ustálenou judikaturu Ústavního soudu, že pro zachování ústavně zaručeného práva na obhajobu lze výpověď spoluobviněného učiněnou v přípravném řízení přecíst podle § 207 odst. 2 trestního řádu a použít jako podklad pro rozhodnutí o vině proti spoluobviněnému jen tehdy, byl-li tomuto procesnímu úkonu účasten obhájce spoluobviněného, který je touto výpovědí usvědčován, nejedná-li se současně o jinou zákonem připuštěnou výjimku (II. ÚS 297/04, II. ÚS 175/06 a shodně i II. ÚS 3585/18), zcela jasně konstatoval, že závěr o vině mladistvé o tento důkaz neopírá. Právě proto i upravil popis skutkového děje oproti obžalobě tak, že z něj vypustil skutková tvrzení obžaloby týkající se chování mladistvá v době, kdy obžalovaný [jméno] [příjmení] poškozenou rdousil a škrtil a mentálně retardovaná dcera poškozené se mu v tom snažila zabránit. Tyto údaje totiž obžaloba čerpala pouze z jeho doznání.

21. I přes výše uvedené odvolací soud jistou relevanci odvolací námitce mladistvé přiznal. Soud prvního stupně totiž nebyl důsledný. Přestože důkaz výpovědí spoluobžalovaného z přípravného řízení bez účasti obhájce mladistvé odmítl použít jako podklad pro rozhodnutí o vině proti mladistvé a vysvětlil, že vycházel jen z důkazů dalších, zejména z komunikace obžalovaných na sociálních sítích a věrohodně zmapovaného jednání mladistvé před činem a po činu, ve výroku o vině opomněl z popisu skutku vypustit tvrzení obžaloby, že mladistvá obžalovanému [jméno]

[příjmení] pomohla omotat ruce a nohy poškozené lepicí páskou. Toto tvrzení má přitom oporu rovněž jen v procesně nepoužitelné výpovědi spoluobžalovaného.

22. Zjištěné pochybení v popisu skutkového děje ve výroku o vině mladistvé odvolací soud napravil tím, že z podnětu odvolání mladistvé zrušil podle § 258 odst. 1 písm. b), d), odst. 2 trestního řádu výroky napadeného rozsudku týkající se mladistvé (výroky o trestním opatření i ochranném opatření, stejně jako výrok adhezní mají ve výroku o vině svůj podklad, takže zrušil i je; navíc výrok o trestním opatření propadnutí věci byl uložen v rozporu se svým účelem, jak bude vyloženo níže) a sám znovu ve věci podle § 259 odst. 3 trestního řádu rozhodl. Ve výroku o vině odstranil skutková tvrzení nemající podklad v důkazech, které jsou procesně použitelné. Současně napravil vadu, kterou zjistil v právním posouzení skutku, o čemž bude rovněž pojednáno v části tohoto odůvodnění týkající se trestního opatření pro mladistvou.

23. Výhrady odvolatelky vůči tomu, jak soud prvního stupně hodnotil procesně použitelné důkazy, odvolací soud nesdílí. Současná právní úprava trestního řízení vychází z dominantní role soudu prvního stupně při vytváření skutkového podkladu pro rozhodnutí ve věci. V souladu se zásadou bezprostřednosti a ústnosti je právě na soudu prvního stupně, před nímž jsou důkazy prováděny, aby z nich vyvozoval závěry významné pro tvorbu skutkových zjištění, která posléze nacházejí svůj odraz v právním posouzení věci. Odvolací soud tak smí činit jen v limitované míře na podkladě před ním provedeného dokazování. Jeho povinností je především to, aby přezkoumal způsob, jakým soud prvního stupně k prezentovaným skutkovým závěrům dospěl. V posuzované věci je hodnocení důkazů soudem prvního stupně zcela logické a velmi přesvědčivé (srovnej odst. 55 odůvodnění a následující). Soud prvního stupně provedl veškeré nabízející se důkazy a hodnotil je podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, jak mu to ukládá § 2 odst. 6 trestního řádu. Žádný z nich ve svých úvahách neopomenul a žádnému z nich nepřiznal váhu, která by mu očividně nenáležela. Pečlivě vysvětlil, že u mladistvé vycházel především z obsahu její facebookové komunikace se spoluobžalovaným, kterou má za zcela věrohodný a objektivní zdroj informací a která jasně zapadá jak do kontextu výpovědí svědků [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a zejména [jméno] [příjmení], kterého mladistvá rovněž naváděla k tomu, aby zabil její babičku, tak do nezpochybnitelné skutečnosti, že [jméno] [příjmení], u něhož absentoval jiný motiv poškozenou usmrtit, tak učinil způsobem a v čase, na kterém se s mladistvou podle zachycené komunikace dohodl, a také na místě, které si sjednali, tedy v bytě poškozené, kam ho mladistvá sama přivedla. Také chování mladistvé bezprostředně po činu, kdy nepřivolala na místo činu policii a na místo toho přespala v bytě a následně spolu se svou matkou, jejich psem a zavazadly v doprovodu spoluobžalovaného byt, ve kterém bylo tělo poškozené uschováno pod pohovku a byly odstraněny i další stopy po činu, opustila a odjela na ubytovnu spoluobžalovaného, kde se zdržovala až do doby, kdy byla zadržena Policií ČR, přičemž ze záznamů kamer, které soud prvního stupně k důkazu provedl, jasně vyvstává, že mladistvá tak činila bez jakéhokoli nátlaku ze strany spoluobžalovaného, svědčí pro správnost skutkových závěrů soudu prvního stupně o tom, že mladistvá [jméno] [příjmení] záměrně navedla k tomu, aby usmrtil její babičku. Soud prvního stupně se řádně vypořádal i s obhajobou mladistvé, která spáchání skutku popírá (viz odstavec 59 ve spojení s odstavcem 55 odůvodnění napadeného rozsudku). Odvolací soud nepokládá za potřebné argumentaci soudu prvního stupně jakkoli v tomto směru doplňovat a odvolací námitku mladistvé, že nic z toho, co mladistvému psala nebo říkala, nemyslela vážně, ve světle důkazní situace hodnotí jako účelovou snahu vyhnout se trestní odpovědnosti. Pokud by skutečně šlo jen o rétorickou nadsázku a nikoli záměrný návod k usmrcení poškozené, pak by mladistvá [jméno] [příjmení] poté, co s usmrcením poškozené souhlasil způsobem nevzbuzujícím žádné pochybnosti o tom, že jde o vážně myšlený projev vůle, bez dalšího nepřivedla v čase, který sama k usmrcení babičky určila, do bytu poškozené a nevytvořila mu podmínky pro spáchání činu. Za tohoto skutkového stavu věci se jeví jako irelevantní, z jakého důvodu spoluobžalovaný v době předcházející spáchání činu mladistvou přihlásil k sobě na ubytovnu. I pokud by totiž tím

jediným důvodem bylo, aby u něj mohla mladistvá přespávat, jak tvrdí mladistvá, nic to nemění na skutečnosti, že mladistvá jej přiměla k vraždě její babičky. Irelevantní shledal odvolací soud i námitku mladistvé, že její matka vypovídala jinak než spoluobžalovaný ohledně toho, kde se v době činu mladistvá nacházela. Již bylo konstatováno, že soud prvního stupně z výpovědi spoluobžalovaného při závěru vině mladistvé vůbec nevycházel. Neměl tedy důvod ani prostor poměřovat jeho tvrzení s tím, co vypověděla matka mladistvé o tom, proč ustala ve své snaze pomoci poškozené, kterou obžalovaný [jméno] [příjmení] napadl. Vyjma toho nelze přehlédnout, že matka mladistvé trpí těžkou mentální retardací, pro kterou byla razantně omezena její svéprávnost, a tato skutečnost se nepochybně podepisuje i na její schopnosti nezkresleně si pamatovat a následně bezvadně interpretovat prožité události. Konečně nelze pominout ani to, že tato svědkyně je osobou mladistvé nejbližší a má logicky zájem jí prospět.

24. Pokud jde o právní kvalifikaci skutku, soud prvního stupně v něm shledal provinění organizování vraždy po předchozím uvážení podle § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku a § 140 odst. 2 trestního zákoníku za použití § 6 odst. 1 z. s. m. Argumentoval tím, že ze skutkových zjištění vyplynulo, že mladistvá vyhledala spoluobžalovaného, záměrně v něm vzbudila rozhodnutí zavraždit poškozenou, společně s ním vymýšlela způsob usmrcení a zahlázení stop, určila dobu spáchání činu a umožnila spoluobviněnému realizaci sjednaného záměru tím, že mu zajistila vstup do bytu poškozené. Jednání mladistvé tak podle soudu prvního stupně vyjma návodu a pomoci ke spáchání činu ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b) a c) trestního zákoníku naplnilo i pojmový znak účastenství podle § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, „zosnování trestného činu“.

25. Odvolací soud k účastenství na trestném činu v obecné rovině připomíná, že účastenství na trestném činu je trestním zákoníkem charakterizováno jako úmyslná forma trestné součinnosti v podobě organizátorství, návodu a pomoci. Účastníkem na trestném činu tedy je ten, kdo úmyslně spáchání trestného činu zosnoval nebo řídil (organizátor), vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin (návodce), nebo umožnil nebo usnadnil jinému spáchání trestného činu, zejména opatřením prostředků, odstraněním překážek, vylákáním poškozeného na místo činu, hlídáním při činu, radou, utvrzováním v předsevzetí nebo slibem přispět po trestném činu (pomocník). Úmysl jako obecný pojmový znak všech forem účastenství na trestném činu musí pokrývat jak základní charakteristiku trestného činu, o účastenství na němž jde, tak i formu účastenství na něm. V případě účastenství na trestném činu spáchaném za přitěžující okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, ať už v podobě těžšího následku nebo jiné skutečnosti, postačí k přičtení takové okolnosti účastníkovi nedbalostní zavinění, pokud zákon výjimečně nevyžaduje zavinění úmyslné (§ 17 trestního zákoníku).

26. Organizátorství je výrazně nejzávažnější, nejnebezpečnější a nejškodlivější forma účastenství, v řadě případů nebezpečnější než samotné pachatelství. Za zosnování trestného činu je třeba považovat činnost spočívající nejen v iniciování dohody o spáchání trestného činu, ale i ve vymyšlení a vypracování plánu jeho spáchání, vyhledání osob, které by se na něm podílely, zajišťování jejich vzájemného styku, rozdělování úkolů jednotlivým osobám před spácháním trestné činnosti, zabezpečování utajené trestné činnosti i utajení jednotlivých osob podílejících se na trestné činnosti, zajišťování odbytu věcí získaných trestnou činností předem či v průběhu trestné činnosti apod. Za řízení trestného činu je třeba považovat úkony spočívající v usměrňování všech osob na trestné činnosti se podílejících, vydávání konkrétních pokynů těmto osobám a vyžadování jejich splnění apod. Organizátor se podílí na spáchání trestného činu rozhodujícím způsobem a v skupině zúčastněných osob má dominantní postavení, byť se v pozici účastníka na trestném činu přímo neúčastní na jeho páčání jako spolupachatel. Předpokladem trestní odpovědnosti organizátora není vytvoření organizované skupiny (srov. rozhodnutí publikované pod [číslo] Sb. rozh. tr.), ale v zásadě je spojeno s organizovanou skupinovou trestnou činností a dodává jí promyšlený charakter.

27. Podstatou návodu je vzbuzení rozhodnutí spáchat určitý trestný čin. Způsoby, kterými toho lze dosáhnout, trestní zákoník nijak nespecifikuje ani neomezuje. Může se tak tedy stát jak verbálními projevy, tak písemnou nebo audio-vizuální formou, v diskusi, stejně jako přesvědčováním nebo případně i rozkazem. Návod musí být adresován konkrétní individuálně určené osobě nebo osobám a musí směřovat k spáchání konkrétního individuálně určeného trestného činu. Tento trestný čin musí být konkretizován alespoň v hrubých rysech. Do rámce návodu může spadat rovněž najmutí někoho za účelem spáchání trestného činu nebo objednávka trestného činu. Rovněž ona totiž může mít v sobě potenciál vzbudit v adresátovi rozhodnutí spáchat trestný čin (například v nájemném vrahovi rozhodnutí provést vraždu na objednávku). Shodně srovnej [příjmení], Pavel. § 24 (Účastník). In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. [číslo], marg. [číslo].

28. Jsou-li výše uvedená východiska aplikována na posuzovaný případ, lze konstatovat že soud prvního stupně zcela dovedl správně, že jednání mladistvé je účastenstvím ve smyslu § 24 odst. 1 trestního zákoníku na kvalifikovaném trestném činu vraždy podle § 140 odst. 2 trestního zákoníku. Pokud ale určil jeho formu podle § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, pak neadekvátně nadhodnotil zjištění, že mladistvá vyjma toho, že na spoluobžalovaného naléhala, ať usmrtí její babičku a aby čin spáchal co nejdříve, a následně mu pomohla tím, že mu umožnila pobývat v bytě poškozené, s ním před jeho příjezdem na místo činu prostřednictvím sociální sítě probírala možné způsoby usmrcení a odstranění těla poškozené i dalších stop po činu (z její strany šlo přitom často o dětské a obtížně realizovatelné návrhy). Pro právní posouzení skutku je podle odvolacího soudu ale podstatné zjištění, že jediný pachatel dokonaného trestného činu - spoluobžalovaný [jméno] [příjmení] - si způsob, jakým poškozenou usmrtí, zvolil čistě podle svého uvážení a od mladistvé v tomto směru neměl žádné konkrétní pokyny. S pragmatickým cílem, aby v bytě po útoku nezůstalo mnoho stop krve, se rozhodl pro rdoušení a škrcení, s čímž mladistvá souhlasila. Nůž použil v okamžiku, kdy životní funkce poškozené zjevně vyhasínaly, aby měl podle svých slov, „jistotu, že ji zabil“. Také další kroky k realizaci činu a zakrytí stop po něm spoluobžalovaný [jméno] [příjmení] neučinil na konkrétní pokyn mladistvé, ale podle sebe (koupil čisticí prostředek zn. Savo, kterým pak umyl zakrvácený nůž, širokou lepicí páskou, kterou použil ke svázání končetin usmrcené poškozené, atd.). Za tohoto skutkového stavu věci nelze konstatovat, že mladistvá trestný čin spáchaný [jméno] [příjmení] zosnovala. Bez jakýchkoli pochybností posoudit je ovšem na místě posoudit součinnost mladistvé, která prokazatelně v jiném úmyslně vzbudila rozhodnutí spáchat trestný čin vraždy po předchozím uvážení a umožnila mu jeho spáchání, jako účastenství ve formě návodu podle § 24 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Vzhledem k uvedenému odvolací soud poté, co z popisu skutku vypustil jeho neprokázanou část týkající se úkonů mladistvé po usmrcení poškozené, provedl i změnu v právní kvalifikaci provinění mladistvé.

29. Následně se odvolací soud zabýval přezkumem uložených trestních opatření. Nepodmíněné odnětí svobody v trvání pěti let, tedy vyměřené na horní hranici trestní sazby podle § 140 odst. 2 trestního zákoníku upravené podle § 31 odst. 1 z. s. m., které odvolatelka napadla jako nepřiměřeně přísné, shledal naprosto přiměřeným povaze a velmi vysoké závažnosti spáchaného provinění i poměrům mladistvé, u níž zcela absentuje pocit viny a s tím spojené lítosti nad tím, co spáchala, tj. že navedla muže, který k ní byl citově vázán, k usmrcení její babičky, která se o ni a o její mentálně retardovanou matku celý život starala a finančně je zabezpečovala. Soudu prvního stupně lze u tohoto trestního opatření vytknout jen nesprávný odkaz na ustanovení § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku ve výroku o zařazení mladistvé k výkonu tohoto trestního opatření. Obecná úprava v § 56 trestního zákoníku zakotvující diferenciaci věznic podle závažnosti spáchaného trestného činu a dalších tam uvedených hledisek se totiž uplatní jen v případě mladistvých, kteří už dovršili devatenáctý rok svého věku a uložené trestní opatření mají s ohledem na jeho délku a vzhledem ke stupni a povaze jejich narušení vykonat ve věznici pro ostatní odsouzené (viz § 31 odst. 4 z. s. m., věta za středníkem). Ohledně mladistvých, kteří

nedovršili devatenáctý rok svého věku, má zákon o soudnictví ve věcech mládeže speciální úpravu v § 31 odst. 4, podle kterého se nepodmíněně odnětí svobody vykonává odděleně od ostatních odsouzených ve věznicích nebo ve zvláštních odděleních pro mladistvé. Na toto ustanovení postačí ve výroku rozsudku odkázat.

30. Důvodné a zákonné je trestní opatření propadnutí věci týkající se mobilního telefonu patřícího mladistvé a příslušenství k němu. V rozporu s účelem § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku je ale uložení propadnutí kuchyňského nože. Trest propadnutí věci obecně charakterizují dva základní znaky, a to záměrně působená újma pachateli a veřejně vyslovené, sociálně etické odsouzení pachatele a jeho činu, a propadnutí běžné kuchyňské pomůcky, která byla v důsledku náhodných okolností hlavním pachatelem použita k usmrcení poškozené, nenaplnuje žádný z uvedených znaků a je tak v rozporu s účelem tohoto trestu, resp. trestního opatření (shodně viz [číslo] Sb. rozh. tr.). Navíc předmětný nůž ani není ve vlastnictví mladistvé, nýbrž podle skutečností vyplývajících z trestního spisu, patřil poškozené a aktuálně je součástí dědictví po ní. U trestu propadnutí věci podle § 70 trestního zákoníku se vyžaduje, aby šlo o věc, „věc náležející pachateli“. Odvolací soud proto znovu toto trestní opatření mladistvé už neuložil.

31. Dalším přezkoumávaným výrokem byl výrok o ochranném opatření. Mladistvá nenamítala správnost závěru o tom, že je nutné jí uložit ochranné opatření. Brojila jen proti soudem prvního stupně zvolenému typu ochranného opatření, které se opírá o závěr znalkyň posuzujících její duševní stav, že její pobyt na svobodě je nebezpečný.

32. V obecné rovině lze uvést, že zabezpečovací detence představuje nejprísnejší druh ochranného opatření, jehož zavedení do právního řádu České republiky bylo provedeno s účinností od [datum] zákonem č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů. Je prostředkem ochrany společnosti před zvláště nebezpečnými duševně nemocnými osobami (popř. i před osobami závislými na návykových látkách), u nichž nemůže splnit svůj účel ochranné léčení. Ochrana společnosti, jako hlavní účel zabezpečovací detence, se před takovými osobami zajišťuje jejich časově neomezenou izolací ve zvláštních detenčních ústavech střežených Vězeňskou službou ovšem s tím, že během výkonu zabezpečovací detence se na tyto osoby působí různými léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními a činnostními programy tak, aby na základě jejich výsledků bylo dosaženo stavu, kdy je možno změnit zabezpečovací detenci na ústavní ochranné léčení. Jde o opatření, které má odlišný výkon (léčebné a jiné programy), včetně střežení, od ochranného léčení i výkonu trestu odnětí svobody. K nebezpečnosti pobytu pachatele na svobodě je nutné zkoumat nejenom povahu jednání, které vykazuje v daném případě znaky provinění návodu k vraždě, ale závěr o pravděpodobnosti možného opakování jednání jinak trestného musí být zjišťován též stupeň duševní poruchy pachatele, příp. jeho dosavadní recidivní projevy, které mohou vytvářet stav nebezpečí pro společnost při ponechání takového pachatele na svobodě. Pobyt takové osoby na svobodě musí být nebezpečný pro zájmy chráněné trestním zákoníkem i pro budoucnost. Tato podmínka je splněna, jestliže je vysoce pravděpodobné, že mladistvý, který spáchal provinění, by mohl pod vlivem duševní poruchy spáchat znovu, případně i závažnější, útok na zájmy chráněné trestním zákoníkem (srov. [příjmení], P. a kol. Trestní zákoník. § [číslo]. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. [číslo]; též rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 1968, sp. zn. 4 Tz 28/68 (uveřejněné pod [číslo] Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek)).

33. V posuzované věci soud prvního stupně, jak už bylo shora podrobně rozebráno v odst. 14 až 18, důvodně shledal na základě znaleckého posudku vypracovaného na duševní stav mladistvé, že mladistvá trpí v podstatě nevyléčitelnou vývojovou duševní poruchou, v popředí její osobnosti dominuje emoční nestabilita a projevují se u ní poruchy chování, a to asociální chování a agresivní chování. Jak už bylo také konstatováno, jde o osobnost egocentrickou, bezcitnou, bezohlednou, její jednání je často impulzivní, bez zvažování následků, stupňují se u ní nižší pudové mechanismy, je značně podezřivá, zlostná, se zvýšenou dráždivostí, své zájmy prosazuje

manipulacemi s druhými. Přítomna je ztráta kontroly, nezdrženlivost, neovladatelnost, obviňování druhých ze svých chyb, prosociální chování není řízeno svědomím. Jde o trvalé rysy osobnosti, které se v dětství u mladistvé projevovaly poruchami chování diagnostikovanými jako smíšené poruchy chování a emocí. Jsou přítomny při jejím dospívání a budou přetrvávat i v dospělosti. U dospělých se tato porucha diagnostikuje jako F60 - což jsou těžká narušení v charakterové konstituci a tendencích chování; nerezultující přímo z nemoci poškození nebo jiného porušení mozku nebo z jiné psychiatrické poruchy. Nutnost uložit mladistvé ochranné opatření je dána tím, že zmíněná duševní porucha mladistvé byla přítomna v době činu a je bezprostřední příčinou toho, že pobyt mladistvé na svobodě je potencionálně velmi nebezpečný. Mladistvá si tuto skutečnost ale pro absenci náhledu na své psychické problémy a neuvědomování si jejich nebezpečnosti vůbec nepřipouští. Provinění, které spáchala, vysvětluje sobě i okolí nevhodným chováním poškozené a svého jednání nelituje. Jde o osobu, která vyžaduje a které současně prospívá určitý ukázněný režim. Z jejího bezproblémového pobytu ve vazební věznici lze dovodit, že je schopna respektovat autority a podřídit se jasně nastaveným pravidlům. S ohledem na její doposud neukončený vývoj je potřeba na ni vhodně odborně psychotherapeuticky působit. Teoretickou šanci na pozitivní výsledek má toto působení ale jen v detenčním ústavu, odkud nebude moci svévolně odejít a kde jí bude věnována individuální péče. Mladistvá totiž nemá zájem se léčit a je vysoce pravděpodobné, že z psychiatrické nemocnice by utekla. Ochranné léčení psychiatrické v ústavní formě by za těchto okolností svůj účel neplnilo. Protože předpoklad neúčinnosti ochranného léčení soud prvního stupně v posuzovaném případě učinil po objektivním zhodnocení všech uvedených podstatných okolností a projeveného postoje mladistvé k ochrannému léčení a protože podmínkou pro uložení zabezpečovací detence není předchozí uložení ochranného léčení a selhání mladistvého při jeho předchozím výkonu, shledal odvolací soud výrok o ochranném opatření v podobě zabezpečovací detence správným a zákonným.

34. Pro úplnost odvolací soud dodává, že u mladistvých je podle § 100 odst. 5 trestního zákoníku příslušný soud pro mládež nejméně jednou za šest měsíců povinen přezkoumat, zda důvody pro další pokračování zabezpečovací detence trvají. Pokud by ukázalo, že pominuly, a že jsou současně splněny podmínky podle § 99 trestního zákoníku, tedy že uložené ochranné léčení s přihlédnutím k povaze duševní poruchy a možnostem působení na mladistvého povede k dostatečné ochraně společnosti, může soud zabezpečovací detenci podle § 100 odst. 6 trestního zákoníku změnit na ochranné ústavní léčení.

35. Závěrem přezkoumal odvolací soud adhezní výroky. Odvolatelka vůči nim námitky neuplatnila a odvolací soud proto jen stručně konstatuje, že u žádného z nich nezjistil pochybení (snad s výjimkou nadbytečně komisního nezaokrouhlení částek přiznaných jako peněžní satisfakce pozůstalým za způsobenou nemajetkovou újmu). Soud prvního stupně velmi pečlivě, podrobně a s poukazem na konkrétní zjištěné skutečnosti a ustálenou judikaturu přehledně v odst. 83 až 97 odůvodnění napadeného rozsudku vysvětlil, proč mladistvou zavázal, aby rukou společnou a nerozdílnou se spoluobžalovaným [jméno] [příjmení] zaplatila poškozeným [jméno] [příjmení] [příjmení] – dceři poškozené a [jméno] [příjmení] – zeti poškozené celkem 55 103 Kč jako náhradu za majetkovou škodu, která poškozeným stručně řečeno vznikla tím, že uhradili z peněz patřících do společného jmění manželů náklady za pohřeb poškozené, a aby poskytla těmto pozůstalým i jejich dětem [jméno] a [jméno] [příjmení] - vnukům poškozené opět solidárně se spoluobžalovaným finanční satisfakci za jim způsobenou nemajetkovou újmu v odstupňované výši 997 108 Kč, 300 000 Kč, 498 554 Kč a 498 554 Kč. Odvolací soud nemá, co by k této vyčerpávající části odůvodnění napadeného rozsudku dodal.

36. S ohledem na výše uvedené skutkové a právní závěry Vrchní soud v Praze jako soud pro mládež částečně zrušil podle § 258 odst. 1 písm. b), d), odst. 2 trestního řádu z podnětu odvolání mladistvé napadený rozsudek ve všech výrocích, které se týkaly mladistvé a sám pak podle § 259

odst. 3 trestního řádu znovu rozhodl způsobem uvedeným ve výroku tohoto rozsudku. Ohledně spoluobžalovaného [jméno] [příjmení] zůstal napadený rozsudek beze změn.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Lze proti němu podat dovolání. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení opisu písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud.

Dovolání může podat nejvyšší státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch mladistvé, mladistvá pak pro nesprávnost výroku, který se jí bezprostředně dotýká.

Mladistvá může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno.

Důvody, pro které lze dovolání podat, jsou uvedeny v § 265b trestního řádu, nutný obsah dovolání je uveden v § 265f trestního řádu.

Praha 26. května 2022

JUDr. Pavla Augustinová
předsedkyně senátu